

desinere, ex Luna eclipsi probant, quæ in eam umbram incidens eclipsin sui luminis patitur. At demonstratio hæc, partim nulla est, partim est aliquid. Est quidem aliquid, quia in umbra Luna, quæ lumen proprium non habet obscuratur. At eadem obscuratio ei accideret, si in umbram vel calathiam, vel columnarem ingrederetur. Si nota in umbram incideret, tota obscuraretur, si in collaterales umbræ lineas ingrederetur, tanta parte, quanta in umbra remaneret, quanta vero extra eas esset, non eclipsaretur, quod in conoide sola, primo errore, dicunt ei evenire. Cuius non magis propria est, quam duabus etiam aliis sit communis. Nulla autem est demonstratio, quia secundo errore, conicam esse terræ umbram, non demonstrant. Addunt, tertio errore, pro argumento, ideo conicam esse, quia in orbe Mercurii, aut etiam Veneris desinit, cum aliæ duæ in infinitum, quarto errore, abeant. Conicam, quinto errore, in his orbibus putant desinere, quia nec Mercurius, nec Venus eclipsantur. Id autem quia in eam non incidunt. Non incidunt autem, quia illa esse desiit. Desiit autem, quia in coni desiit apicem. Sed his omnibus falluntur, præter quam quod desierit. Nam desiit ea quidem, non qua ipsi aiunt ratione. Sed quia luces Mercurii et Veneris, tantum lumen de se, et circa se effundunt, ut eam umbram vincant, et diluant, nec amplius umbram esse sinant. Lumen enim, et umbras et tenebras etiam superat: non autem tenebræ vincunt lumen, et umbra multo minus. Id quotidiano videmus experimento, pusilla candelæ flammula in tenebrosam cubiculum illata. Veneris autem tantum lumen est, ut tenebrosissima nocte, usque ad nos pertingat, et itinerantibus viam illuminet. Mercurii lumen numquam vidimus, sed Luna ipsamet dum in eclipsi est, quod dicimus verum esse prodit. Umbra enim, in qua est, ea parte qua est rubicunda, ea rubedine ita superatur, ut non impediatur, quin a nobis cerni queat. Et si magis super se esset luminosa, nullam umquam pateretur eclipsim. Et si Sol eam pati dicitur, id, non quia obscuretur fit, sed quia Luna opacitate sua, eius lucem nobis occulit. Itaque tot erroribus fulta demonstratio, quomodo ostendet, aut persuadeat, Solem esse maiorem terram? Et si in tanta, et tam evidenti re Astronomi, omnes sunt decepti, quibus eorum demonstrationibus, aut instrumentis credere possimus, aut debemus, Solem esse non solum terram maiorem, sed maiorem centies sexagies sexies? Nos vero, quid de Solis magnitudine audebimus physice proferre? Sane certi nihil præter quam hoc unum, eum esse ignem maximum. Qui possit, et elementa omnia, nec minus æthera totum illuminare, et calefacere. Lumen enim et calorem sensibus haurimus. Ratio autem dicitur, si tam longe lumen et calorem suum diffundit, et in corpora a se longe diversa, qualia sunt elementa, eum facilius in proximiora, et similia sibi, id ipsum facere et longe magis, quia nullo videtur obice impediri. Tam longe scilicet lateque, quam in Panaugia est a nobis declaratum.

Sed non minor est de situ Solis incertitudo. Inter enim veteres philosophos, Zoroaster, uti vidimus, in medio sex planetarum collocavit. Hermes vero, illico supra Lunam eum posuit, quem et Plato, et Aristoteles sunt secuti. Ducti ni fallor, quod eiusdem fere viderentur esse magnitudinis. Et ex calore, quem ab eius radiis sentiebant, cum non procul, ut cætera astra esse existimarunt. Ante Platonem vero Anaximander, et Metrodorus et Crates, supra etiam stellas fixas Solem ponebant, et sub eo Lunam. Aristoteles ad Alexandrum scripsit, supra Solem esse Venerem, et supra eam Mercurium. Astronomi vero posteriores medium inter planetas locum ei deputarunt, demonstrationibus partim puerilibus, partim ab aspectus diversitate ductis. Pueriles illæ sunt, quando aiunt, eum uti astrorum, et Planetarum regem in medio sedere debere loco. Cuius veluti consiliarius sit Saturnus, Iupiter iudex. Mars exercitus dux, Venus, uti materfamilias, Mercurius uti scriba, Luna uti nuncius. Quibus, in re tanta, quid nugacius? Simile huic, quando eum cordi medio comparant, reliquos membris aliis animalium. Neque enim cor in medio est corporis, neque membra sunt aliis comparanda. Diversitas autem aspectus, per instrumentorum fallacias, in neutram nos partem, certitudine ulla inclinatur, atque ideo certi nihil pronunciamus. Hoc unum dicimus, si verum sit, quod Proclus, et Damascius crediderunt, Chaldæorum Theologiam, fuisse θεοπαράδοτον, a Deo traditam, cum ea sentiemus, Solem inter planetas, medium stare. Si vero ex simplici